

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/d-f/jan-fleischmann/40994.jan-Fleischmann.html>
01.05.2025, 16:55

mjr. **Jan Alfred Wojciech Fleischmann** – urodził się 20.04.1893 r. w Skołyszynie, zmarł 17.09.1939 r. w Przysławicach – kapitan administracji piechoty Wojska Polskiego. Był synem Antoniego i Anny (Anastazji) Leopoldy z Królikowskich. Jan Fleischmann miał trzy siostry: Zofię, Jadwigę i Stanisławę. W 1904 r. rozpoczął naukę w C.K. Gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie. Podczas I wojny światowej służył w armii Austro-Węgier. Jako podporucznik Wojska Polskiego uczestniczył w wojnie polsko-ukraińskiej 1918-1919 – bronił Lwowa i Kresów Wschodnich. Formalne przyjęcie do odrodzonego Wojska Polskiego i mianowanie na pierwszy stopień oficerski nastąpiło na mocy dekretu Naczelnego Wodza (marszałka Józefa Piłsudskiego) L. 1823 z dnia 14.01.1920 r. Mocą tego dekretu chorąży piechoty Jan Fleischmann został przyjęty do rezerwy armii z powołaniem do czynnej służby na czas wojny, aż do demobilizacji, z jednoczesnym mianowaniem podporucznikiem i przydzieleniem do batalionu zapasowego 24 pułku piechoty. Następnie, przeniesiono go do batalionu zapasowego 42 pułku piechoty. Na mocy rozkazu L.1247 wydanego w dniu 23.09.1920 r. przez ministra spraw wojskowych – gen. por. Kazimierza Sosnkowskiego – ppor. piech. Jan Fleischmann został przeniesiony z batalionu zapasowego 42 pułku piechoty ponownie do batalionu zapasowego 24 pułku piechoty. Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Stanisława Wojciechowskiego z dnia 03.05.1926 r. został awansowany do rangi kapitana, ze starszeństwem z dniem 1 lipca 1925 roku i 168. lokatą w korpusie oficerów piechoty.

Zarządzeniem Ministra Spraw Wojskowych opublikowanym dnia 31.03.1927 r. został przeniesiony (w korpusie oficerów piechoty) do Korpusu Ochrony Pogranicza. W dniu 21.04.1927 r. kpt. Jan Fleischmann przybył do Dowództwa 5 Brygady KOP „Polesie” i z dniem 29 kwietnia tego roku przydzielony został do 15 Batalionu KOP „Ludwikowo”. Marszałek Józef Piłsudski (minister spraw wojskowych) zarządzeniem ogłoszonym dnia 23.12.1927 r. przeniósł kpt. Jana Fleischmanna do kadry oficerów piechoty, z pozostawieniem na dotychczas zajmowanym stanowisku. Na mocy rozkazu z dnia 31.01.1928 r. kpt. Fleischmann wybrany został, jako przedstawiciel 15 Batalionu KOP, do składu Officerskiego Sądu Honorowego dla oficerów młodszych 5 Brygady KOP, orzekającego przy dowództwie tejże brygady. Stanowisko sędziego Sądu Honorowego dla oficerów młodszych Brygady KOP „Polesie” (przy dowództwie brygady) pełnił również na rok 1930/31. Na mocy rozkazu L.6642/26 Dowódcy KOP został z dniem 01.01.1931 r. zaszeregowany według funkcji na stanowisku dowódcy 3 kompanii granicznej „Pieszczanka”, wchodzącej w skład Batalionu KOP „Ludwikowo”. Na rok 1932 ponownie został wybrany sędzią – do składu I kompletu orzekającego Officerskiego Sądu Honorowego dla młodszych oficerów przy dowództwie Brygady KOP „Polesie”. W Korpusie Ochrony Pogranicza kpt. Jan Fleischmann pełnił służbę do marca 1932 r. Podczas swej służby

odznaczony został: Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921 (1928 r.), Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości (1928 r.) oraz Odznaką Pamiątkową KOP „Za Służbę Graniczną” (1929 r.).

Zarządzeniem opublikowanym w dniu 23.03.1932 r. Minister Spraw Wojskowych przeniósł, w korpusie oficerów piechoty, kpt. Jana Fleischmanna z Korpusu Ochrony Pogranicza do 14 pułku piechoty Ziemi Kujawskiej we Włocławku (przeniesienie to potwierdzone zostało rozkazem nr 12 z dnia 06.04.1932 r. wydanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – Korpus Ochrony Pogranicza). Służbę wojskową w 14 pułku piechoty Ziemi Kujawskiej kpt. Fleischmann pełnił do września 1939 r.

Służąc we włocławskim pułku piastował przez szereg lat funkcję oficera mobilizacyjnego (na początku był dowódcą 1 kompanii strzeleckiej). W 1932 r. został członkiem zarządu klubu sportowego „Cuiavia” we Włocławku, którego prezesem był ówczesny dowódca 14 pułku piechoty – płk. Ignacy Misiąg (w skład zarządu weszli również inni oficerowie: kpt. Jan Witkowski i por. Józef Koziński). Nastąpił wtedy bardzo dynamiczny rozwój klubu, skutkujący powstaniem wielu nowych sekcji, w tym: piłki nożnej, lekkoatletycznej, pięściarskiej, szermierczej i fuczniczej. Sekcja kajakarska klubu była członkiem Polskiego Związku Kajakowców, a kpt. Fleischmann był w niej jednym z trzech mianowanych przez PZKaj. przodowników (pozostałymi byli kpt. Jan Witkowski i por. Józef Koziński). Kpt. Jan Fleischmann pełnił również (w roku 1934) funkcję zastępcy przewodniczącego Sądu Honorowego 14 pułku piechoty.

Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19.03.1936 r. został odznaczony, za zasługi w służbie wojskowej, Srebrnym Krzyżem Zasługi. W roku 1939 przekazał na rzecz Funduszu Obrony Narodowej znaczącą kwotę 260 zł.

Zgodnie z przydziałem mobilizacyjnym kpt. Jan Fleischmann wchodził w skład Ośrodka Zapasowego 14 pułku piechoty. Po wybuchu II wojny światowej pozostał więc w koszarach, mając do swojej dyspozycji jedynie oddział wartowniczy złożony z powołanych rezerwistów i prowadził pracę mobilizacyjną na rzecz 144 pułku piechoty rezerwowego, którego II i III bataliony były mobilizowane we Włocławku. Dnia 08.09.1939 r. razem ze 150 ochotnikami z garnizonu Włocławek dołączył do pułku, który znajdował się wówczas na postoju ubezpieczonym w rejonie gajówki Józefów i jeziora Łuba. W tym też dniu, na mocy rozkazu dziennego, został mianowany kwatermistrzem pułku.

Brał udział w walkach toczonych przez 14 pułk piechoty podczas bitwy nad Bzurą, największej bitwy wojny obronnej. Poległ 17.09.1939 r. pod Przysławicami (część literatury jako datę jego śmierci podaje dzień 18 września). Jego zwłoki znalazł po południu dnia następnego chor. 14 pułku piechoty Stanisław Kopf i pochował je nieopodal przydrożnego krzyża. Następnie, ciało kapitana przeniesiono i pochowano w wydzielonej kwaterze wojennej żołnierzy Wojska Polskiego na cmentarzu Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Matki Bożej Królowej Polski w Iłowie. Symboliczny nagrobek kapitana Jana Fleischmanna znajduje się na Cmentarzu Komunalnym we Włocławku (sektor 34-4-56). Pośmiertnie władze

emigracyjne awansowały go do stopnia majora.

W dniu 12.04.1939 r. zawarł w Nieszawie związek małżeński z Kazimierą Janiną z domu Płoszaj (urodzoną 12.01.1901 r. we Włocławku, zmarłą 23.07.1990 r. w Warszawie, spoczywającą na Cmentarzu Północnym), córką Jakuba i Małgorzaty z Trojanowskich. Z ich związku urodził się w dniu 05.06.1940 r. w Kielcach syn Jan Andrzej (zmarł dnia 10.08.2019 r.). Po zakończeniu działań wojennych żona wraz z synem powrócili do Włocławka i zamieszkali przy ulicy Orlej 5. Kazimiera Fleischmann piastowała wówczas stanowisko prezeski Związku Rezerwistów, a podczas odbywających się w dniu 13.10.1945 r. we Włocławku uroczystości nadania sztandaru 73 pułkowi artylerii haubic, obdarzono ją godnością matki chrzestnej tegoż sztandaru.

Ordery i odznaczenia:

Srebrny Krzyż Zasługi

Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921

Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości

Srebrny Medal za Długoletnią Służbę

Brązowy Medal za Długoletnią Służbę

Odznaka Honorowa „Orleńa”

Odznaka Pamiątkowa Korpusu Ochrony Pogranicza „Za Służbę Graniczną”

Państwowa Odznaka Sportowa

Bibliografia:

Kraiński Igor, Pekrół Jacek – 14 Pułk Piechoty (Wydawnictwo „Egros”, 1992)

Ciesielski Zdzisław - Dzieje 14 Pułku Piechoty w latach 1918-1939 (Wydawnictwo Adam Marszałek, 2008)

portal Bohaterowie1939.pl - karta poległego – kpt. Jan Fleischmann

Lista starszeństwa oficerów zawodowych 1922: załącznik do Dziennika Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 13 z 1922 r.

Rocznik oficerski 1923

Rocznik oficerski 1924

Rocznik oficerski 1928

Rocznik oficerski 1932

Rybka Ryszard, Stepan Kamil - Rocznik Oficerski 1939. Stan na dzień 23 marca 1939 (Fundacja CDCN, 2006)

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty opublikowana w „Przeglądzie Piechoty”. Zeszyt

9, wrzesień 1930 r.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty: dodatek bezpłatny dla prenumeratorów
„Przeglądu Piechoty”. 1 lipca 1933 r.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty: dodatek bezpłatny dla prenumeratorów
„Przeglądu Piechoty”. 5 czerwiec 1935 r.

Dzienniki Personalne Ministerstwa Spraw Wojskowych z lat 1920-1937

Jednodniówka 14 Pułku Piechoty w 16 rocznicę powstania: 1918-27 października 1934 (1934)

Kryski-Karski Tadeusz - Straty korpusu oficerskiego 1939-1945 (Polska Fundacja Kulturalna, 1996)

Zbiory Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie

Archiwum rodzinne Piotra Fleischmanna (wnuka Jana Fleischmanna)

Opracował: **Rafał Michalak**.

 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku

 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku